

ПРО РОЛЬ МАТЕМАТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

¹ Військовий інститут телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут;

² Луцький національний технічний університет

Анотація

У статті досліджено значення та роль математичної підготовки в сучасній системі вищої освіти, зокрема в процесі підготовки військових фахівців.

Ключові слова: математика, математична підготовка, компетентність, вища військова освіта, курсанти, офіцер.

Abstract

This article examines the significance and role of mathematical training in the modern higher education system, particularly in the training of military specialists.

Keywords: mathematics, mathematical training, competence, higher military education, cadets, officer.

Вступ

Сучасний етап розвитку українського суспільства визначається глибокими трансформаціями, зокрема спричиненими повномасштабною війною. Воєнні дії суттєво вплинули не тільки на геополітичну ситуацію, прискорили зміни у сфері безпеки, науки та технологій, а також зумовили переосмислення багатьох аспектів суспільного розвитку. Винятком не стала і сфера освіти.

У сфері освіти реалізуються реформи, орієнтовані на всебічний розвиток особистості та підготовку конкурентоспроможного, висококваліфікованого фахівця, здатного ефективно застосовувати сукупність знань, умінь, навичок, ціннісних орієнтацій, практичного досвіду й професійних компетентностей. Також підготовка майбутніх офіцерів потребує змін, які спричинені війною в Україні та посиленою співпрацею з державами учасницями НАТО [1].

Результати дослідження

Сьогодні кожний має усвідомлювати, що математика є ефективним інструментом моделювання й дослідження процесів і явищ навколишньої дійсності, базовим компонентом загальної та професійної освіти сучасної людини, дієвим засобом розвитку мислення, просторової уяви, наукового світогляду особистості, невід'ємною частиною загальнолюдської культури. Якісна математична освіта є необхідною умовою успішного опанування важливих для економіки та оборони країни спеціальностей.

Ефективна професійна діяльність, зокрема виконання та розв'язання фахових завдань, нерозривно пов'язана зі сформованістю уміння «розв'язувати задачі» [2]. У загальному випадку множина професійних завдань (рис. 1) може бути узагальнена до системи типових завдань, які відрізняються між собою неістотними ознаками та виокремлюються в результаті їх групування за ключовими характеристиками [3].

У закладах вищої освіти, зокрема у сфері військової підготовки, формування професійних компетентностей відбувається через послідовне виконання навчальних завдань у межах освітніх компонентів [3]. Такий підхід сприяє поетапному засвоєнню знань, розвитку практичних умінь і навичок, які в подальшому становлять основу професійної діяльності майбутніх фахівців. Разом із тим ефективне опанування будь-якої навчальної дисципліни значною мірою залежить від здатності здобувачів освіти успішно розв'язувати абстрактні задачі, що формують необхідний рівень аналітичного та логічного мислення.

Процес переходу від професійних завдань до типових, а далі до навчальних і абстрактних, передбачає послідовне застосування абстрагування, як одного з провідних методів пізнання. Його

сутність полягає у відокремленні другорядних ознак об'єкта та зосередженні уваги на його визначальних характеристиках, які дають змогу виявити закономірності та встановити суттєві зв'язки. Найбільш розвинена система абстракцій сформувалася саме в математиці, де створено широкий спектр методів, моделей і алгоритмів для дослідження та розв'язання задач різного рівня складності.

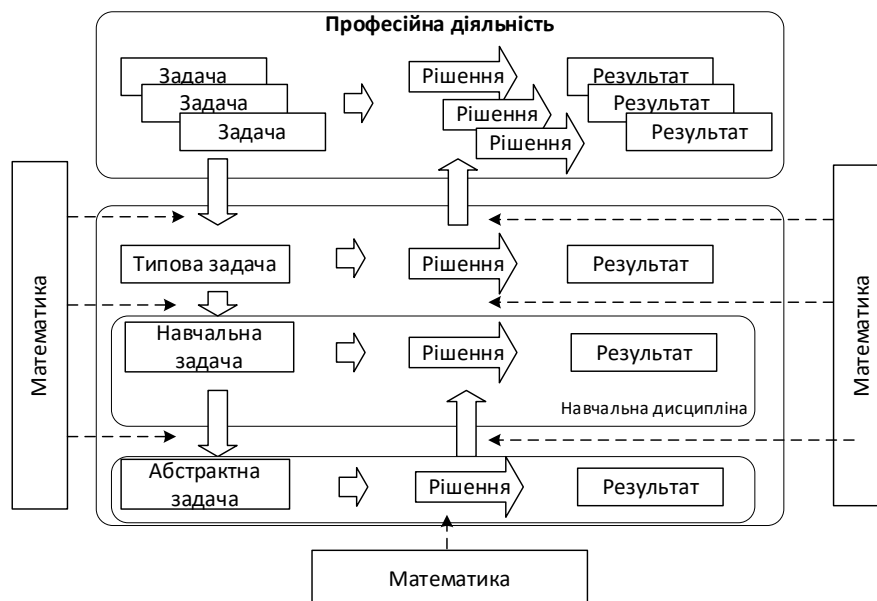

Рис. 1. Математика у розв'язанні завдань професійної та освітньої діяльності.

Математика у військовій освіті виступає як фундаментальний інструмент формування професійних компетентностей офіцера [4]. Вона сприяє розвитку абстрактного мислення, навичок побудови та аналізу моделей реальних об'єктів і процесів, а також умінь застосовувати математичні методи для вирішення навчальних та професійних завдань [5]. Математичні дисципліни дозволяють систематизувати знання, прогнозувати наслідки прийнятих рішень і слугують основою для засвоєння більш складних інтегрованих дисциплін, необхідних для ефективного виконання службово-бойових та управлінських функцій.

Особливу роль у підготовці офіцерів відіграє здатність моделювати ситуації, адаптувати розв'язки навчальних завдань до умов реальної професійної діяльності та прогнозувати їх результати [6]. Такі навички забезпечують ефективну діяльність у складних, динамічних та невизначених умовах, а також дозволяють офіцеру приймати обґрунтовані та своєчасні рішення.

Для формування цих компетентностей освітній процес має включати як теоретичні, так і практичні аспекти математичної підготовки. Математичні освітні компоненти забезпечують розуміння базових понять, логічних структур та аксіоматичних методів, що є основою моделювання та аналітичного мислення, а також формують навички застосування математичних методів у розв'язанні навчальних та абстрактних завдань, у моделюванні реальних процесів, що безпосередньо пов'язані з професійною діяльністю майбутнього офіцера.

Математична підготовка в системі військової освіти забезпечує також неперервність навчального процесу: від засвоєння базових понять до формування умінь розв'язувати навчальні завдання та переносити їх на реальні професійні ситуації. Такий підхід сприяє розвитку ключових компетентностей, необхідних для виконання службово-бойових та управлінських функцій, і формує висококваліфікованого офіцера, здатного діяти у складних і непередбачуваних умовах.

Інтеграція математичних дисциплін із природничими та гуманітарними знаннями дозволяє створити комплексну та гармонійну систему підготовки офіцерів. Це забезпечує не лише технічну та професійну підготовку, але й розвиток аналітичного, логічного та критичного мислення, що є ключовими навичками для сучасного військового фахівця.

Таким чином, математична підготовка виступає стратегічним компонентом системи військової освіти, який формує аналітичні, моделювальні та прогностичні компетентності офіцера, необхідні для ефективної професійної діяльності в умовах сучасних викликів оборонної сфери.

Висновки

Встановлено що, математична підготовка є одним із ключових чинників формування професійної компетентності майбутніх офіцерів та важливою складовою сучасної військової освіти. Вона забезпечує розвиток логічного, аналітичного та критичного мислення, формує здатність до абстрагування, моделювання й прогнозування, що є необхідними умовами ефективного розв'язання професійних завдань. Саме математичні методи та підходи створюють підґрунтя для опанування спеціальних дисциплін і прийняття обґрунтованих рішень у складних та динамічних умовах професійної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кравець Т., Бахмат М. Кваліфікаційні вимоги до викладачів вищих військових навчальних закладів: український контекст та стандарти НАТО. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки*. 2025. №41(2). С. 95–117.
2. Фурсенко О., Черновол Н., Бобрицька Г. Математичні моделі бойових дій як засіб вдосконалення професійної орієнтованості викладання математичних дисциплін у ВВНЗ. *Фізико-математична освіта*. 2024. Том 39. № 1. С. 64–69.
3. Козубцова Л.М. Професійно-орієнтований підхід до викладання вищої математики курсантам вищих військових навчальних закладів. *Наука і техніка сьогодні. (Серія «Фізико-математичні науки»)*. 2023. №4 (18). С. 373–386.
4. Концепція військової освіти в Україні: Наказ Міністерства оборони України від 04.11.2020 №606. Київ: Міністерство оборони України, 2020. 32 с.
5. Войтко О.В., Базарний С.В. Математичне моделювання застосування воєнних ігор під час підготовки військових фахівців. *Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони*. 2025. №52(1). С. 118–126.
6. Козубцова Л.М., Козубцов І.М., Ліщина В.О., Глобін А.В. Модель інтелектуального тренажеру прийняття рішень для здобувачів вищої освіти у галузі інформаційних технологій. *«Наука і техніка сьогодні» (Серія «Педагогіка»)*. 2026. №3(57). С. 1121–1137.

Козубцова Леся Михайлівна – канд. техн. наук, доцент, завідувач кафедри фундаментальних дисциплін, Військовий інститут телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут, Київ

Гуда Оксана Вікторівна – канд. техн. наук, доцент кафедри фізики та вищої математики, Луцький національний технічний університет, Луцьк

Kozubtsova Lesia M. – Cand. Sc. (Eng), Associate Professor, Associate Professor, Head of the Department of Fundamental Disciplines, Military Institute of Telecommunications and Information Technologies named after Kruty Heroes, Kyiv.

Huda Oksana V. – Cand. Sc. (Eng), Associate Professor of the Department of Physics and Mathematics, Lutsk National Technical University, Lutsk.